

Motivul „FLORII ALBASTRE” La Novalis și Eminescu

Atanasov Aurelia, profesoară
de limbă și literatură română

Ideile estetice ale lui Novalis, ca și motivul *florii albastre*, n-au avut continuatori în literatura modernă. Dimpotrivă, estetica marelui poet german a rodit în opera unor poeți ca Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé sau Eminescu, după cum motivul *florii albastre* găsește în autorul *Luceafărului* un profund interpret.

Simbolul *florii albastre* în opera lui Novalis, deși numeroase exigeze s-au produs de-a lungul vremii, rămâne încă enigmatic. El este mai întâi dependent de „solul” pe care s-a dezvoltat: „motivele legendare turingiene, simbolica indică a lotusului, mistica alchimistă a androginului etc.”. Simbol al perfecțiunii prin eros, al împlinirii umane absolute, al unității contrariilor, al unei existențe ideale, al unei „noi” naturi și realități chiar etc., toate acestea există în imaginea *florii albastre* la Novalis. Motivul apare la Eminescu în mai multe opere și dacă poetul nu-i acordă un spațiu la fel de întins ca Novalis, nu înseamnă că „înțelesul simbolului este mai puțin special, pentru că el nu răsfrânge decât iubirea pierdută, dorul orientat către trecut, una din atitudinile de căpetenie ale eroticii lui Eminescu”¹⁸

În *Floare albastră*, Eminescu păstrează unele semnificații ale motivului din *Heinrich von Ofterdingen*, la altele renunță, pe altele le modifică, după cum creează și unele semnificații noi. La Novalis, ca și la Eminescu, sunt prezente câteva elemente ale tradiției populare: codrul ca în basmele populare germane și românești, apoi o anumită neîncredere în vis: „Visurile sunt minciuni”, spune tatăl lui Heinrich, cel care „nu caută în depărtare”(ca în versul eminescian) fericirea: visul i se pare o reflectare directă a vieții concrete. În *Floarea albastră* – aceeași neîncredere a fetei în vis. Tot de tradiția populară țin și aceste versuri: „Eu pe-un fir de romaniță / Voi cerca de mă iubești”, sau poate chiar culoarea florii.

Heinrich, ca și eroul liric eminescian din *Floare albastră*, are vocația visului. La poetul german, visul e determinat din afară („povestea” străinului ș.a.); drept consecință, visul este, uneori, detașat, în mod fundamental, de real. La Eminescu, visul e provocat dinlăuntru (ca un cuvânt al poetului dintr-un poem de mai târziu, „poruncit”: „Iar te-ai cufundat în stele...”). E adevărat, cum scrie Beguin, că Novalis „folosește conștient visul, cu toată luciditatea, pentru a îndruma pașii eroului său”¹⁹, dar Heinrich este mereu posedat de vis. Ca și în alte poeme, în

---

¹⁸ Tudor Vianu. Poezia lui Eminescu, Buc., 1930, p. 81

¹⁹ A. Beguin. Sufletul romantic și visul, p. 258

Floare albastră poetul caută visul, vrea să viseze. Neîncrederea în vis, care apare mai târziu („Astfel este mititica...”), nu neagă, în fapt, prima mișcare sufletească: eroul liric rămâne neputincios, ca într-un vis, în fața solicitărilor iubitei. Există și în *Floare albastră* unele sugestii „profetice” (de pildă, primele trei strofe, care fixează momentul visării, anticipă ultimul vers care fixează momentul realului), dar tensiunea dintre real și vis este mult mai profundă. În *Floare albastră* sunt două planuri paralele: cel „metafizic”, ideal (acel al eroului liric) și cel fizic. O contopire a acestor două planuri e imposibilă. Tensiunea dintre ei devine mai evidentă în strofa finală, întrucâtva neașteptată în contextul aparent „neantagonic” al poeziei. Împlinirea îi este interzisă eroului liric eminescian, ca, până la un punct, și lui Heinrich.

Starea de visare este dominatoare în *Floare albastră*. Ca și în *Heinrich von Ofterdingen*, eroul liric eminescian vrea să cuprindă infinitul. În ciuda îndemnului la viața trupului, pe care pare că nu-l refuză, vocația lui rămâne visul. Floarea albastră e creația lui prin vis. Ca și Novalis, visul păstrează și la poetul român capacitatea de a comprima timpul și spațiul.

Floare albastră are o construcție specifică. Albert Beguin observă „corespondențele” care se stabilesc la Novalis „între peisaj și tainele inconștiențului”, „între lumina din afară”, lumina de lună „și ambianța sufletească”. Într-un spațiu concentrat, ele există și la Eminescu: sugestia morții din „Piramidele-nvechite...” și din versurile de la început „corespunde” ultimei strofe; de asemenea, visul „Und-izvoare plâng în vale” răspunde ca un ecou tristeții finalului poeziei, iar în alt plan, lumina lunii se află într-o subtilă relație cu starea sufletească potențială din versurile: „Mi-i ținea de subsuoară, / Te-oi ținea de după gât”. Dar valoarea specifică a construcției poemului se află în altă parte: 1. starea de vis inițială nu este prezentată direct, nu este reprezentată, ci spusă, numită abstract de altcineva. Motivul adevărat al *florii albastre*, dorința de a cuprinde infinitul, „fericirea” (în termenii tinerei fete) este introdus deci, ca și în romanul lui Novalis printr-un intermediar care, la poetul român, coincide cu ceea ce, parțial numai, întrușchipează *floarea albastră*; 2. motivul vieții terestre este și el prezentat tot indirect, la modul potențial, chiar dacă nu prin intermediari: ea reprezintă și prezintă delicia vieții domestice; 3. între cele două motive și în strofa penultimă, eroul liric este un martor („Eu am râs, n-am zis nimica” și „Ca un stâlp eu stam în lună”), stare determinată de planul metafizic în care este fixată conștiința sa și de acela al visului; el pare că se află suspendat între o lume a realului și una a idealului; 4. abia în final, eroul liric își asumă „experiența” prezentată indirect și coboară la un nivel al realului care e o stare de înstrăinare („Totuși este trist în lume”), stare care se va accentua în poemele de mai târziu, iar într-o postumă ca *O stingă-se a vieții* va fi exprimată foarte modern: „Eu nu mă simt deasupra și nu sunt dedesupt...”.

Autorul *Florii albastre* crede în vis; există și pentru el un trecut al naivității și al legăturii cu natura, dar aceasta e deja un trecut pierdut, după cum există și un timp al posibilului, care nu se realizează însă. Condamnat să fie un martor, poetul pierde floarea albastră și încercarea sa de a se lepăda de poezie: „De ce pana mea rămâne în cerneală mă întreb...” În acest sens, *Floarea albastră* poate fi considerată ca „embrion al mării opere” a poetului.

La Novalis, însingurarea era una „apriorică”; la Eminescu, ea pare un efect al experienței, deși pierderea florii albastre nu este o consecință a unei „trăiri existențiale”, ci una a incompatibilității celor două planuri. Dacă la Novalis, Heinrich găsește floarea-albastră ca urmare a acceptării definitivei rupturi între planul metafizic și cel concret, la Eminescu floarea albastră dispare tocmai ca semn al incompatibilității celor două planuri.

Sunt autori care modifică profund un motiv literar, dar, o dată cu ei, motivul dispare: este tocmai cazul lui Eminescu și al motivului *florii albastre*.

Referințe bibliografice

1. Beguin A.. Sufletul romantic și visul
2. Constantinescu I. Moștenirea modernilor, Iași, 1975.
3. Vianu Tudor. Poezia lui Eminescu, București, 1930.

Securitatea economică a țării prin prisma integrării europene

Nicolae Atanasov,
dr. în șt. Istorice, USEM

Una din cele mai importante probleme ale contemporaneității este securitatea economică a țării, care prevede următoarele: independența economică, stabilitatea economiei naționale, capacitatea de autodezvoltare și progres.

Moldova e într-o dilemă, care dintre perspectivele de dezvoltare e mai atrăgătoare: Uniunea Europeană sau Uniunea Euroasiatică?

Pentru a depista avantajele aderării la una dintre uniuni, trebuie să descifrăm ce prezintă securitatea economică în general. În sistemul securității internaționale rolul primordial îl joacă interesele economice internaționale, prioritățile lor. Subiecții securității economice sunt: statul, societatea, cetățenii, întreprinderile și altele.

Dintre prioritățile intereselor economice aș menționa următoarele:

- crearea unei economii social-orientate;
- păstrarea și dezvoltarea potențialului intelectual și tehnico-științific;
- crearea condițiilor normale de activitate economică;